

have ind, og uden hvilke det Hele ikke er noget værd. Men naar ærede Medlemmer her ment og udtalt den Mening, at vi skulde tage Reformen stykkevis, navnlig reformere paa de to Punkter, er det meget vigtigt, saa komme de i alt Fald til at vise os, hvorledes vi kunne tage disse 2 Punkter ud, uden at vi dermed omstyrte alt det Andet. Det tror jeg slet ikke lader sig gjøre. Derfor maa vi have alle de andre Punkter med samtidigt, istedetfor at tage saadanne 2 Kardinalpunkter og drive dem ud, thi idet vi drive dem ud og lade det Andet staa, saa viser det sig, at den allerstørste Del af det Andet ræmles overende. Jeg ønsker at beholde en offentlig Skole, men samtidig at slette Frikskolen imod, at Statskolen tager af dens Sten til at bygge sin med. Man maa dele saaledes, at man vinder lige meget til begge Sider, og den, der ikke vil være med til det at dele lige til begge Sider, vil i Virkeligheden ingen Reform. Mod § 2 har jeg, saa snart denne Forandring er flet i § 3, intet Væsentligt at indvende, og jeg har altsaa Intet at indvende imod §§ 2 og 3, som de iøvrigt her ere foreslaaede, naar det kom ind i § 1, og det sler, der følger deraf, at de Buxer i Ministerens Have, der staa de andre Træer i Weien, bestaaes. Det var altsaa §§ 2 og 3, der var de to store Indrømmelser, idet de væsentlig blive staaende. Noget Andet er det, at Paragraferne skulle omflyttes lidt; men det bliver jo en Biting, om det ene sinar noget før og det Andet noget senere. I § 4 i anden Linie efter Ordet „herfor“ ønsker jeg indsat: „naar de“, nemlig Børnene, „ikke ved Examen udoise at have det fastsatte Maal af Kundskaber“. Naar de have det fastsatte Maal af Kundskaber, da er der ingen Tvang, men naar de have forsømt denne Dplæring, som Folket gjennem Lovgivningen kræver, skulle de straffes som enhver Anden, der forsømmer at opfylde Loven. Hade de Kundskaberne, eksisterer der altsaa ingen Skoletvang for dem, selv om det er nok saa fattig Mands Børn. Vi kunne nok høre, hvorledes det gaar til hos Ameritanerne, Zulufasserne og Venezuelerne, men skulle ikke rette vort Stolevæsen efter dem; de skulle snarere komme til Danmark og lære. Thi her har været noget Nyt for Skolevæsenet siden 1848; her har været en stor Skolemand, en stor Skoleaand, og det gjorde mig meget ondt, at en Præstemand (Lund) tog fat i den Sætning, som denne Skolemand har udtalt: „Herren haver Danmark behov“. Kunde han ikke sige det, da Kristus siger, at han har Vælet behov. Hvorledes vil det ærede Medlem forklare det, at Kristus har Vælet behov, og at det ikke kan siges, at Herren har Danmark behov. Jeg skal imidlertid sige Noget til det ærede Medlem, der kom dermed, nemlig at det ikke lader sig gjøre ved løst hentastede Uttringer at faae den afdøde Mands Principer satte tilside. Saa snart

det, jeg nys nævnte, kommer ind i § 4, tiltræder jeg Resten. Jeg kommer derefter til § 5. I anden Linie efter Ordet „Exemplar“ sættes blot: „affattet i den Form, som nærmere bestemmes“. I § 5 ønsker jeg endvidere, at i tredje og fjerde Linie de Ord udgaa, der begynde ved „af“ og ende med „bestemmes“, og at der i Stedet derfor indsættes — det er et nyt Træ, der her plantes — „af de Børn i Skolen, som paa Grund af Forsømmelighed ikke bestode ved sidst afholdte Examen, men derimod viste, at de ikke vare i Besiddelse af det bestemte Kundskabsmaal, derfor, hvorfor de undertastedes Skoletvang, indtil Maalet atter var naaet“. Jeg ønsker altsaa, at man ikke straffer dem, der ikke have forjænt Straffen, ikke alle de Ukyldige, men kun dem, der vise, at de ikke ere i Besiddelse af det bestemte Kundskabsmaal. Disse undergives man Tvang, indtil de have naaet Maalet. Naar de have naaet Maalet, naar Synderens Træ er udsløttet, saa er ogsaa Regnskabet udsløttet, saa staa de atter frit, saa behøve de ikke at undergives Tvang. I Tilfælde af at dette tages med, har jeg Intet at erindre mod § 5. Jeg kommer derefter til § 6. . .

Formanden (Krabbe): Jeg tillader mig at indskyde en Bemærkning, den nemlig, at ligesom det ærede Medlem syntes mig i nogle af de foregaaende Udtalelser at gaa noget mere ud i det Almindelige, end ønskeligt ved Forhandlingen af et Lovforslag, saaledes synes det ærede Medlem mig nu at gaa noget mere i det Specielle, end første Behandling egentlig tilstøder.

Lag: Den høitærede Minister har meget ønsket, at jeg vilde omsætte mine Træer i Paragrafer.

Formanden (Krabbe): Men den høitærede Minister har sikkerlig ikke forudsat, at det skulde ske ved første Behandling. Thingets Forretningsorden forudsætter ialtsald noget Andet.

Lag: Ja, efter dette skal jeg ikke gaa saa meget i det Enkelte, som jeg havde tænkt, da jeg havde paatænkt i det Hele at gennemgaa Forslaget og sige, hvad jeg synes om, og hvad ikke. Men nu skal jeg ikke gjøre det. Man vil have, at Børnene stadig skulle møde i Skolen, men efter Meningen i de tidligere Paragrafer, saaledes som jeg ønsker dem ændrede, behøves det ikke. Thi naar de møde ved Examen og kunne deres Ting, kunne de da ikke stadig tvinges til Skolen. Men vil man alvorlig, at de Fattiges Børn skulle med, navnlig om Sommeren, hvor det gjælder om at lade dem hjælpe til at holde Fattigdommen borte fra deres Hjem, saa siger jeg, at man — og de fleste ville samstemme deri — ogsaa bør lade Forældrene faae de fornødne Underholdningspenge